

چابهار، محور تغییر استراتژی ترانزیت شرق کشور

بخش اول این مطلب، نگاهی اجمالی به توسعه بندر گوادر پاکستان و کریدور چین - پاکستان داشت اما حتی آنچه که اهمیت آن پروژه را دوچندان کرده است تصمیم و برنامه‌های است که دولت تدبیر و امید در راستای تأکیدات مقام معظم رهبری، برای "توسعه سواحل مکران" (سواحل جنوب شرق کشور از بندر گوادر تا بندر جاسک و حسن لنگی در جنوب هرمزگان)، در برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران به تصویب مجلس شورای اسلامی رساند.

بر اساس قانون برنامه ششم، سواحل مکران (که تلفظ صحیحش همین گونه است) با محوریت "چابهار" در کانون توجه قوای لشگری و کشوری قرار دارد؛ البته این توجه جدی، برگرفته از مزیت‌های بی‌بدیل ژئوپولیتیکی، ژئو اکونومیک و ژئو کالچریکی این منطقه استراتژیک جمهوری اسلامی ایران، اتخاذ شده است که این مزیت‌ها را به صورت اجمالی و مختصر مرور می‌کنیم:

۱ - وضعیت استثنائی و باورنکردنی آب و هوایی و جغرافیایی:

«شهرستان چابهار با مساحتی حدود ۱۷۱۵۵ کیلومترمربع در منتهی‌الیه جنوب شرقی ایران در کنار دریای عمان و اقیانوس هند قرار گرفته است. این شهرستان از جانب شمال به شهرستان‌های ایرانشهر و نیکشهر و از جنوب به دریای عمان و از شرق به پاکستان و از غرب به استان‌های کرمان و هرمزگان محدود است.

فاصله هوایی شهرستان چابهار تا تهران ۱۴۵۶ کیلومتر و فاصله زمینی از طریق جاده ایرانشهر - کرمان ۱۹۶۱ کیلومتر است. فاصله بندر چابهار تا مرکز استان ۷۳۸ کیلومتر می‌باشد. این شهرستان حدوداً دارای ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی در دریای عمان می‌باشد. بندر چابهار هم‌عرض جغرافیایی بندر میامی در شبه‌جزیره فلوریدای آمریکا است و دارای شرایط آب و هوایی کاملاً همانند بندر میامی است.

چابهار در ۲۲۸۶ کیلومتری تهران قرار گرفته است. فاصله آن تا زاهدان ۷۲۱ کیلومتر و تا بندر کراچی ۹۰۰ کیلومتر است. خلیج چابهار با بریدگی طبیعی و استثنایی خود، بزرگ‌ترین خلیج ایران در پیرامون سواحل دریای عمان به شمار می‌رود و نزدیک‌ترین آبراه به اقیانوس هند است.»

هم‌جواری منطقه آزاد چابهار با دریا، نزدیکی به مدار رأس‌السرطان و قرار گرفتن در مسیر بادهای موسمی شبه‌قاره هند و جبهه‌های استوایی موجب گردیده است که دارای آب‌وهوایی گرمسیری معتدل با رطوبت نسبی باشد. این منطقه گرم‌ترین نقطه کشور در زمستان و خنک‌ترین بندر جنوبی ایران در تابستان است. متوسط دمای بیشینه (در خردادماه) طی یک دوره ۷ ساله ۳۱ درجه سانتی‌گراد، بوده است.

به‌طورکلی آب‌وهوای چابهار دارای کمترین تغییرات در فصول چهارگانه سال است و درجه رطوبت تنها در دو ماه از سال (اردیبهشت و خرداد) بالا می‌رود. برای مثال، هوای شهر چابهار در تابستان از تهران خنک‌تر است.

۲ - مزیت‌های ژئو اکونومیک:

بر اساس پیش‌بینی محققان سازمان ملل در زمینه حمل‌ونقل بین‌المللی، حدود نیمی از حمل‌ونقل جهان میان خاور دور با سایر نقاط دنیا انجام می‌شود. از مجموع ۳ کریدور حمل‌ونقل جهانی که کارشناسان سازمان ملل برای این امر پیش‌بینی کرده‌اند، ۲ کریدور از ایران می‌گذرد و چابهار نقطه عبور جنوبی‌ترین کریدور شرقی غربی جهان خواهد بود.

این کریدور از «دروازه ابریشم» در چین آغاز می‌شود و قلب اقتصاد این کشور یعنی استان کانتون را تغذیه کرده و به سرزمین آسیای

جنوب شرقی می‌پیوندد و پس از طی این مسیر وارد هندوستان شده و با پوشش مهم‌ترین شهرهای این ناحیه مانند کلکته، ناکپور، جیپور، حصیرآباد، کراچی و بن قاسم به چابهار می‌رسد.

بندر چابهار آسان‌ترین و راهبردی‌ترین راه دسترسی به آب‌های آزاد برای ۶ کشور محاط در خشکی در آسیای میانه است. بندر چابهار به دلیل موقعیت راهبردی و فاصله نزدیک زمینی و دریایی با بنادر و کشورهای هم‌جوار اقیانوس هند اهمیت زیادی در زمینه تجاری، اقتصادی، گردشگری، ترانزیت کالا و مسافر برای سرمایه‌گذاران دنیا و به‌ویژه کشورهای افغانستان، هند، چین و پاکستان دارد. چابهار با دارا بودن منطقه آزاد تجاری- صنعتی و دو بندر مهم تجاری در ساحل شرقی خلیج چابهار و در کنار آب‌های آزاد و اقیانوس هند

مزایا و تخفیف‌های خوبی را برای انبارداری، عوارض بندری، باربری، تخلیه و بارگیری کانتینرهای وارداتی و صادراتی دارد. با تکمیل طرح توسعه بندر، راه‌اندازی خط کشتیرانی مسافری چابهار- کراچی، احداث فرودگاه بین‌المللی، اجرای طرح‌های بزرگ پتروشیمی، فولاد، معادن، ترانزیت، صادرات و واردات کالا و احداث ریل و گازرسانی به چابهار توسعه این بندر حتمی است.

۳ - اقدامات ارزنده دولت تدبیر و امید در توسعه چابهار:

مهم‌ترین گام بلندی که دولت‌های یازدهم و دوازدهم برداشته‌اند، " تغییر نگاه به این منطقه استراتژیک فراملی " بوده است؛
[۹۹] شناسایی نیروهای دانش‌آموخته بومی و تلاش در جهت به‌کارگیری آنان در مشاغل و پست‌های دولتی،
[۹۹] تغییر خاستگاه نظام تصمیم‌گیری دولت نسبت به استان سیستان و بلوچستان از چارچوب‌های امنیتی به امور زیرساختی حمل‌ونقل و ترانزیت،

[۹۹] اجرای طرح توسعه بندر شهید بهشتی چابهار در پنج فاز، که ظرفیت بندر را از ۲/۵ میلیون تن به ۸۶/۵ میلیون تن در سال
[۹۹] اجرای پروژه گازرسانی از ایرانشهر به چابهار (این پروژه مهم با پیمان‌سپاری به‌صورت تأمین مالی توسط شرکت توسعه نگین مکران با پیشرفت ۱۸ درصد در حال اجراست)

[۹۹] اجرای پروژه اتصال راه‌آهن چابهار به راه‌آهن سراسری کشور (راه‌آهن چابهار به ایرانشهر و زاهدان با پیش‌بینی اعتباری بالغ بر ۴۰۰۰ میلیارد تومان، که عملیات اجرایی ۳۱۰ کیلومتر در چهار قطعه ۶۴ دستگاه پل بزرگ، ۱۹ دستگاه تونل و ۱۴ ایستگاه در دست اجراست و بالغ بر ۳۷ درصد پیشرفت فیزیکی داشته و بیش از ۱۵۰۰ نفر نیروی انسانی در این پروژه مشغول کار هستند).

[۹۹] اخذ موافقت کمیته فضایی جمهوری اسلامی ایران با احداث فرودگاه بین‌المللی چابهار که انجام مذاکرات با سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی (جهت سرمایه‌گذاری، طراحی، ساخت و راه‌اندازی این فرودگاه) به منطقه آزاد چابهار محول شده است.

[۹۹] احداث پتروشیمی، فولاد، خودروسازی، استخراج معادن و فرآوری مواد معدنی منطقه جهت پردازش و صادرات
[۹۹] انعقاد پیمان‌های بین‌المللی با کشورهای هم‌چون: افغانستان، پاکستان، هند، چین، کشورهای آسیای میانه و ... جهت گسترش رابطه تجاری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های حمل‌ونقلی و ترانزیتی کریدور

محسن محمدی معین، معاون حمل‌ونقل و ترانزیت منطقه آزاد چابهار